

POSLOVANJE REGIJ

Produktivnost dela je porasla v večini regij

V vseh GZS regijah, z izjemo zasavske, se je dodana vrednost zvišala, in sicer od 0,5 % do 6,9 %. V treh regijah (jugovzhodni regiji, posavski GZS regiji in osrednjeslovenski GZS regiji) je bila dodana vrednost na zaposlenega višja od državnega povprečja (63.780 EUR).

Darja Močnik, GZS, Analitika

Metodološka razlaga: Analiza poslovanja regij obsega poslovanje gospodarskih družb, ki imajo sedež v določeni regiji v letu 2024, z družbami, ki so poslovale v letu 2023. Podjetje, ki ima več podružnic oz. enot v Sloveniji, odda eno letno poročilo (nerevidirano in nekonsolidirano), in sicer v regiji, kjer ima sedež. To pomeni, da se tudi podružnice tega podjetja v državi štejejo v ekonomsko moč regije, kjer ima družba sedež. Ekonomski pomen regij in spremembe v obdobju med regijami je tako potrebno obravnavati z določeno mero previdnosti.

Najbolj razvita med regijami je osrednjeslovenska. V tej regiji je poslovalo 43,3 % vseh družb, ki so imele 39,7 % vseh zaposlenih ter so ustvarile 48,2 % vseh čistih prihodkov od prodaje in 43,4 % celotne dodane vrednosti. Pomembni regiji sta bili še podravska in savinjska RGZ Celje – GZS regija. V podravske regiji je poslovalo 13,4 % vseh družb, ki so s 13,6 % vseh zaposlenih ustvarile 9,4 % vseh čistih prihodkov od prodaje in 11 % celotne dodane vrednosti. V RGZ Celje – GZS regija je poslovalo 8,5 % vseh družb, ki so imele 9,1 % vseh zaposlenih in so dosegle 7,3 % vseh čistih prihodkov od prodaje in 9,1 % celotne dodane vrednosti.

Na ravni celotne Slovenije je bil celotni prihodek družb v letu 2024 nižji za dober odstotek v primerjavi z družbami, ki so poslovale v letu 2023. V šestih (od trinajstih) regijah je bila zabeležena višja rast prihodka, v ostalih pa nižja, od

tega v štirih nižja od slovenskega povprečja. Prihodki so se najbolj zmanjšali v osrednjeslovenski GZS regiji (za 2.260 mio EUR; -3 %), kjer so štiri največja podjetja zabeležila znižanje (od 10 do 47 %). V tej regiji je bil nižji ustvarjen prihodek tako na tujem (-6,2 %) kot tudi na domačem trgu (-2,5 %). Celotni prihodek se je vrednostno bolj zmanjšal še v posavski regiji (-1.076 mio EUR; -18 %) zaradi zmanjšanja prihodkov, predvsem pri največjih družbah. Največjo absolutno rast celotnega prihodka sta beležili savinjska SA-ŠA GZS regija v vrednosti 7.350 mio EUR oz. za 14,5 % in Pomurska GZS regija (506 mio EUR; +14 %).

Izvozno najbolj usmerjene (z največjim deležem prodaje na tujih trgih) so bile savinjska SA-ŠA GZS regija (66,9 %), jugovzhodna GZS regija (63,5 %), posavska (51,7 %) in koroška (49,6 %) regija. Izvozna usmerjenost se je zmanjšala v pomurski (za 3 o. t.) in koroški (za 1,8 o. t.) regiji, najbolj pa se je povečala v savinjski SA-ŠA GZS regiji (za 1,4 o. t.) in goriški regiji (0,9 o. t.).

Dodana vrednost porasla v 12 regijah

Dodana vrednost je v 2024 v vseh družbah porasla za 3,7 %. Porasla je v 12 regijah, le v zasavski GZS regiji se je zmanjšala za 24 mio EUR oz. za 5,5 %, predvsem zaradi nižje rasti v predelovalnih dejavnostih. Na ravni Slovenije je najbolj k rasti dodane vrednosti prispevala osrednjeslovenska GZS regija (+544 mio EUR; 3,7 % glede na leto 2023), na kar so vplivali nižji stroški blaga, materiala in storitev (-3.431

mio EUR; -6,2 %), ki so se najbolj znižali (poleg posavske GZS regije) med trinajstimi regijami. K rasti dodane vrednosti so pomembno prispevale še podravska GZS regija (+168 mio EUR; +4,6 %), jugovzhodna GZS regija (+143 mio EUR; +6,9 %) ter savinjska RGZ Celje – GZS regija. (+142 mio EUR; +4,7 %). Bruto marža je porasla v desetih GZS regijah, medtem ko je bila nižja v treh regijah: savinjski SA-ŠA GZS regiji, zasavski in pomurski regiji.

Prve tri najpomembnejše dejavnosti v slovenskem prostoru so predelovalne dejavnosti, trgovina in gradbeništvo.

Največje zmanjšanje števila zaposlenih v osrednjeslovenski regiji

V Sloveniji se je v 2024 zmanjšalo število zaposlenih v gospodarskih družbah (merjeno po delovnih urah) za 0,8 %. Na ravni Slovenije se je število zaposlenih v gospodarskih družbah zmanjšalo za 4.270 oseb v primerjavi z letom 2023, najbolj v osrednjeslovenski (za 1.750 oseb), podravske (za 1.387), savinjske RGZ Celje regiji (za 1.002), gorenjske regiji (za 595 oseb) in goriški regiji (za 330 oseb). Povečalo pa v savinjski SA-ŠA GZS regiji (za 617 oseb), jugovzhodni GZS regiji (za 304 oseb) in posavski regiji (za 113 oseb). Pri zaposlovanju so bile v 2024 zmagovalke po višini relativne rasti jugovzhodna GZS regija (1,1 %), savinjska SA-ŠA GZS regija (3,7 %) in posavska regija (0,8- %). Največji delež

zaposlenih v gospodarskih družbah med regijami je bil v osrednjeslovenski regiji (39,7 %), sledita podravska regija (13,6 %) ter savinjska GZ Celje – GZS regija (9,1 %). Najmanjši delež pa je imela zasavska GZS regija, kjer je bilo le 1,4 % vseh zaposlenih Slovenije.

V treh GZS regijah produktivnost dela višja od povprečja

Produktivnost dela je v povprečju znašala 63.780 EUR in je porasla za 4,6 %. Višja od povprečja je bila v treh GZS regijah, in sicer v jugovzhodni regiji (79.100 EUR; 24 % nad povprečjem), posavski GZS regiji (75.942 EUR; 19 % nad povprečjem) in osrednjeslovenski GZS regiji (69.691; 9,3 % nad povprečjem).

V 2024 je dodana vrednost na zaposlenega najbolj porasla v savinjski RGZ Celje – GZS regiji (+6,8 %), podravske (6,6 %), pomurske (6,2 %), jugovzhodne (5,8 %) in gorenjske regiji (4,7 %). V ostalih štiri regijah je beležila nižjo rast od povprečja Slovenije (4,6 %). Rahlo zmanjšanje dodane vrednosti na zaposlenega sta beležili posavska GZS regija (-0,3 %), ter zasavska

GZS regija (-5 %), na kar je vplivala predvsem nižja dodana vrednost.

Neto čisti dobiček se je zmanjšal

Neto čisti dobiček, izračunan kot razlika med čistim dobičkom in čisto izgubo vseh družb, je v 2024 znašal 6.526 milijonov evrov in se je glede na predhodno leto zmanjšal za 2,6 %. Vse regije so poslovale z neto dobičkom, z izjemo savinjske SA-ŠA GZS regije, ki je ustvarila 9,1 mio EUR neto čiste izgube, zaradi večje izgube ene družbe v dejavnosti oskrbe z električnim plinom in paro. Največji delež vsega neto čistega dobička so imele družbe iz osrednjeslovenske GZS regije (50,3 %), iz jugovzhodne GZS regije (9,6 %), podravske regije (8,8 %) in savinjske RGZ Celje – GZS regije (8,4 %). Neto čisti dobiček se je relativno najbolj povečal v pomurski (za 22,8 %), podravske (za 12,3 %), jugovzhodne (za 7 %), koroške (za 1,8 %) in osrednjeslovenske GZS regiji (za 1 %). V ostalih osmih GZS regijah se je dobiček v 2024 zmanjšal (vse do ene četrtine). Vrednostno gledano je neto čisti dobiček v 2024 najbolj porasel v podravske regiji (63

mio evrov), ob rasti v strokovnih in znanstvenih dejavnostih, trgovini, gostinstvu, finančnih in zavarovalniških dejavnostih. Sledile so jugovzhodna GZS regija (41 mio evrov), osrednjeslovenska GZS regija (33 mio evrov) in pomurska (30 mio evrov). Zmanjšal se je v goriški regiji (-75 mio EUR), zaradi znižanja v predelovalnih dejavnostih, savinjski RGZ Celje – GZS regiji (-53 mio EUR), savinjski SA-ŠA GZS regiji (-50 mio EUR), gorenjske regiji (-48 mio EUR), zasavske GZS regiji (-39 mio EUR) in ostalih treh regijah.

Predelovalne dejavnosti med najpomembnejšimi panogami

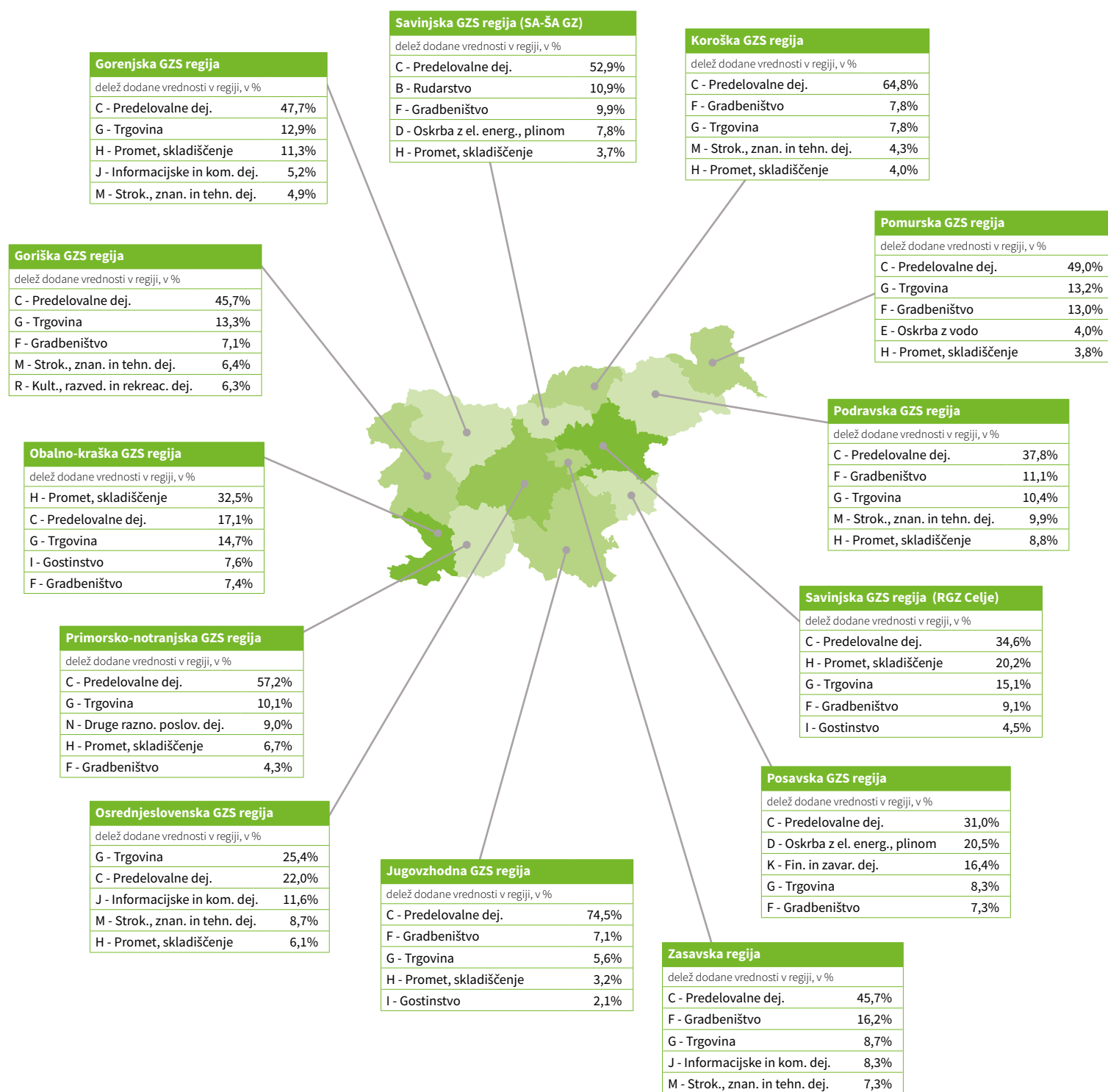
V slovenskem prostoru predelovalne dejavnosti spadajo med najpomembnejše panoge. V dvanajstih GZS regijah predelovalne dejavnosti spadajo na prvo mesto po deležu ustvarjene dodane vrednosti regije. Izjema je osrednjeslovenska, kjer na prvem mestu prevladuje trgovina. Trgovina kot tudi gradbeništvo sta drugi najpomembnejši dejavnosti med regijami po ustvarjeni dodani vrednosti – pojavljata se v štirih GZS regijah.

GZS regije, 2024	Celotni prihodki v mio EUR	Indeks 24/23*	Dodana vrednost v mio EUR	Indeks 24/23	Dodana vrednost na zaposlenega	EBITDA v mio EUR	Neto čisti dobiček 000 EUR	EBITDA v prih. od prodaje, %
Posavska GZS regija	4.953	82,1	1.066	100,5	75.942	502	267,2	10,2
Savinjska GZS regija (RGZ Celje)	10.668	99,5	3.139	104,7	63.231	1.393	549,1	13,3
Koroška GZS regija	2.670	100,1	736	105,6	56.410	257	80,9	9,7
Obalno-kraška GZS regija	6.190	99,7	1.394	100,3	60.875	530	238,9	8,7
Gorenjska GZS regija	9.949	102,2	2.867	103,4	60.555	1.018	391,3	10,4
Osrednjeslovenska GZS regija	69.987	96,9	15.049	103,7	69.691	6.126	3.280,3	9,0
Podravska GZS regija	13.574	101,1	3.825	104,6	51.860	1.184	574,1	8,8
Pomurska GZS regija	4.086	114,1	899	105,9	51.277	293	162,9	7,3
Goriška GZS regija	6.449	98,1	1.626	101,8	58.431	558	221,2	8,8
Jugovzhodna GZS regija	7.073	101,6	2.214	106,9	79.100	1.011	624,4	14,5
Primorsko-notranjska GZS regija	1.860	98,7	479	101,7	53.383	171	79,0	9,3
Zasavska GZS regija	1.342	98,0	411	94,5	54.843	138	65,5	10,4
Savinjska GZS regija (SA-ŠA GZ)	5.822	114,5	966	104,8	56.422	314	-9,1	5,4
Skupaj Slovenija	144.621	98,7	34.671	103,7	63.780	13.492	6.525,7	9,5

Vir: Ajpes, baza podatkov letnih poročil

*Indeks 2024/2023 temelji na primerjavi finančnih podatkov iz letnih poročil za leto 2024 s finančnimi podatki podjetij iz leta 2023 (različno število družb).

Panoge posameznih regij, po deležu ustvarjene dodane vrednosti

Na naslednjih straneh so objavljene tabele največjih gospodarskih družb po posameznih regijah, po treh kriterijih

Vir: Ajpes podatkovna baza, Ebonitete

Opomba metodologije: Top 10 družb po GZS regijah z največjo absolutno ustvarjeno vrednostjo celotnega prihodka, ustvarjene dodane vrednosti v letu 2024 ter top 10 družb z največjim ustvarjenim prihodkom od prodaje na tujem trgu in so registrirani v predelovalnih dejavnostih.

Upoštevane družbe na osnovi nerevidiranih in nekonsolidiranih bilančnih izkazov. GZS regija podjetja je določena po registraciji sedeža podjetja.